

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

Advokat Arve Leiro Baastad
Sjøveien 1
1365 Blommenholm

Universitetet i Sørøst-Norge
Postboks 235
3603 Kongsberg

Bergen, 04.04.2024
Deres ref.: 22/00300
Vår ref.: 24/02519 (11/2023)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 11/2023: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENGING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av klagenemnda ved Universitetet i Sørøst-Norge, heretter USN, i sak 22/00300 som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Saken er tidligere behandlet av Felles klagenemnd i møte 27.01.2023, der vedtaket i underinstansen ble opphevet.

Bakgrunnen for den nye behandlingen er at Kunnskapsdepartementet i brev av 08.11.2023 har uttalt at enkelte vedtak i Felles klagenemnd (nemnda) gjort i perioden 01.04.2022 til 22.09.2023, er ugyldige på grunn av at tidligere leder for klagenemnda og to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) i denne perioden var ugyldig oppnevnt, og at disse sakene må behandles på nytt. Dette gjelder vedtak, der nemnda ikke ville ha vært vedtaksfør uten at noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene deltok, og saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Felles klagenemnd ville ikke ha vært vedtaksfør under behandling av saken i møtet 27.01.2023, uten at leder var til stede, jf. § 3 i Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universitet og høyskoler. Vedtaket er derfor ugyldig, og det må treffes nytt vedtak.

Felles klagenemnd har på denne bakgrunn besluttet å behandle klagerens sak 22/02937 (11/2023) på nytt med ny nemndssammensetning, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Klageren ble i brev 20.02.2024 informert om at Felles klagenemnd ville gjøre en fornyet behandling av klagesaken med ny nemndssammensetning våren 2024.

Klagerens advokat sendte 29.02.2024 inn klage på beslutningen om å ta opp saken til ny behandling, som orientert om i brev 20.02.2024. Det er sendt eget vedtak om at denne klagen avvises, fordi det ikke er klagerett på prosessledende beslutninger.

Felles klagenemnd, med riktig sammensetning, behandlet saken under møte 20.03.2024. Tidligere vedtak fattet av Felles klagenemnd ble opphevet. Vedtak fattet av klagenemnda ved USN ble opphevet.

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Habilitet

Av de nåværende medlemmene i Felles klagenemnd deltok Fredrik Bokstap, Liv Sandvik og Frode Randal i den tidligere behandlingen av saken.

På grunn av den medieoppmerksomheten som har vært omkring Felles Klagenemnd sitt arbeid, har Felles Klagenemnd vurdert om disse medlemmers deltaking i den tidligere behandlingen av saken, er et særegent forhold som er egnet til å svekke medlemmenes upartiskhet, og derfor medfører at medlemmene er inhabile i behandlingen av omgjøringsaker, jf. fvl. § 6 annet ledd. Felles klagenemnd har avgjort habilitetsspørsmålet etter fvl. § 8, og har kommet til at klagenemndas medlemmer er habile i vurderingen av omgjøringsaken.

I vurderingen av habilitetsspørsmålet har klagenemnda vektlagt at det rettslige utgangspunktet er at tidligere deltakelse i behandlingen av en sak som tas opp til ny behandling av det samme organet, ikke fører til inhabilitet. Klagenemnda er et kollegialt organ der hvert medlem har ansvaret for å gjøre seg opp en selvstendig mening om sakene og det må kunne forutsettes at de også ved den nye behandlingen foretar en objektiv og saklig vurdering. Nemndsmedlemmene er utnevnt fordi de har den kompetanse og bakgrunn som kreves etter forskrift om felles klagenemnd § 2 annet ledd.

De forhold som har skapt medieoppmerksomhet og har ført til at saken må behandles på nytt, knytter seg ikke til noen av de nåværende medlemmene av Felles klagenemnd, men til at tidligere leder og to studentmedlemmer var oppnevnt i strid med forskriften.

Medlemmene har ingen egeninteresse i utfallet av saken. De aktuelle medlemmene vurderer ikke seg selv som inhabile i saken.

Kunnskapsdepartementet har i brev til Felles Klagenemnd datert 5. januar 2024, også gitt uttrykk for at departementet ser det som klart at deltaking i den tidligere behandlingen av et vedtak som er oppe til ny behandling, ikke fører til inhabilitet, med mindre det foreligger særlige forhold i den enkelte sak.

Det enkelte medlem har ansvaret for å vurdere om det foreligger særlige forhold som kan føre til inhabilitet. Ingen av de aktuelle medlemmene har gitt uttrykk for at det foreligger slike forhold.

Sakens bakgrunn

Klageren er [redacted]. Han er representert av advokat Arve Leiro Baastad. Klageren har fulgt [redacted] siden høsten [redacted]. Saken gjelder mistanke om fusk ved hjemmeeksamen i emnet [redacted], høsten 2021. Eksamen ble endret fra en skoleeksamen til en hjemmeeksamen på grunn av pandemien.

I forbindelse med sensur varslet sensor om mistanke om plagiater i klagerens og en medstudents besvarelse, jf. e-post fra sensor 11.01.2022. Ouriginal-rapporten avdekket 76 prosent tekstlikhet med andre kilder, hvorav 26 prosent tekstlikhet med medstudentens besvarelse. Det ble også avdekket tekstlikhet med nettsiden «nhi.no». Klageren har ikke oppgitt nettsiden som kilde. Av saksfremlegg 31.03.2022 fremgår det at likhetene er gjennomgående i de to besvarelsene, og at sensor har kommet frem til at dette ikke kan være tilfeldig.

Det ble gjennomført et møte med klageren og representant fra USN 19.01.2022, hvor klageren anfører at han ikke har samarbeidet med noen under hjemmeeksamen. Likhetene kan forklares med at eksamenen var faktabasert, og at alle brukte samme bok og kilder. Alle kilder og sidetall skal være oppgitt, og han har henvist til alle kilder for å ikke bli tatt for fusk. Selve eksamen var kort, slik at det ikke skulle være mulig å samarbeide på eksamen. Klageren forklarer at han har hatt gruppeoppgaver på skolen, hvor de har fremført oppgavene fremfor klassen, og det er således mulig at noen på gruppen har skrevet det samme. Gruppeoppgavene burde ikke ha noen påvirkning på klagerens besvarelse, da han har gjort om på mye av teksten som ble brukt til den innleverte hjemmeeksamen.

Klageren innga skriftlig forklaring (udatert), hvor det vises til tidligere anførsler. Klageren anfører at det ikke foreligger noen bevis for at han har fusket. Det anføres at det ikke kan forventes at studentene skal finne på alt selv, eller drøfte i en eksamen hvor det ikke er rom for dette. Gjennom hele pandemien har klageren arbeidet i samfunnskritisk arbeid innenfor [redacted] og han har gjennomført praksisarbeid. Klageren anfører videre at han har sitter med bred kunnskap innenfor fagområdet. De har tillit til [redacted] på arbeidsplassen, og han er en stor ressurs for [redacted].

Klageren innga merknader til saksfremlegg fra USN (udatert), hvor det vises til tidligere anførsler. Klageren anfører at det foreligger brudd på personopplysningsloven, idet USN har opplyst om en annens students saksfremlegg og motsatt. Det bemerkes at mye av det som har fått treff i plagiaterkontrollen er kildene og oppgaveteksten fra eksamensheftet som ble delt ut. I tillegg er det treff på definisjoner. Det vises til tidligere praksis ved Felles klagenemnd, hvor det ble vurdert at notater ikke var omfattet av reglene om kildebruk. Det anføres videre at samarbeidet ikke omfattes av fuskereglene. Klageren kjenner ikke medstudenten godt. De har kun samarbeidet i gruppe med flere medstudenter. Dersom USN ikke tror på sine studenter, ønsker klageren at politiet kobles inn slik at de ved hjelp av sporing kan undersøke om klageren har sendt besvarelsen, og hvor medstudenten har sendt sin besvarelse. Når det gjelder anførselene om manglende kildehenvisning til nettsidene til NHI, viser klageren til at kilden er brukt og henvist til i tre av oppgavene. Klageren opplyser om at han nylig har avlagt kontinuasjonseksamen i samme emne, og at han har bestått den med glans. Det anføres at saksbehandlingstiden har vært for lang, og det bes om at saken henlegges.

Klagenemnda ved USN behandlet saken i møte 08.04.2022. De fant at klageren hadde fusket forsettlig ved ureglementert samarbeid ved innlevering av hjemmeeksamen. Nemnda la i sin vurdering avgjørende vekt på sensors vurderinger og plagiatskontrollen, hvor tekstlikhetene mellom besvarelsene fremgår. Nemnda fant det godtgjort at klageren hadde samarbeidet med medstudenten under hjemmeeksamen. Nemnda fattet vedtak om annullering og utestenging i to semester, nærmere bestemt vår- og høstsemesteret 2022.

Klagerens advokat innga klage 27.05.2022, hvor det vises til tidligere anførsler. Klageren har samarbeidet med studenter før eksamen, men ikke under selve eksamen. H $\blacksquare$ n brukte tidligere utarbeidet notater under hjemmeeksamen, blant annet fra gruppearbeidet. Det anføres at det teoretisk kan tenke seg at alle studentene hadde helt identiske besvarelser, uten at noen av dem av den grunn hadde fusket. Klageren har ikke fusket idet h $\blacksquare$ n har oppgitt alle kildene. En utestengelse vil medføre konsekvenser for klagerens økonomi og fremtidig karriere, samt oppleves som psykisk belastende. Det bes om at vedtaket gis oppsettende virkning, og det anmodes om at klageren får slutføre vårsemesteret 2022. Dersom klageren ikke gis medhold i klagen varsels det at h $\blacksquare$ n vil ta ut søksmål i saken.

Sensor foretok ny vurdering i saken i lys av klagen 16.08.2022. Sensor uttaler at det er uklart hvorvidt klageren og medstudenten har samarbeidet før eller under eksamen. Klageren har henvist til nettsidene til NHI, men det mangler fortløpende kildehenvisninger i tekst. Sensor vurderer at det foreligger plagiats grunnet manglende kildehenvisninger i fortløpende tekst i klagerens besvarelse.

Klagenemnda ved USN vurderte klagen 02.09.2022, men fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres. De opprettholdt sitt tidligere vedtak. Saken er deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

Saken står for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilkårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens hjemmeeksamen er omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Sørøst-Norge § 8-8 annet ledd hva som skal anses som fusk:

«§ 8-8.Fusk

...

(2) Som fusk eller forsøk på fusk regnes blant annet:

- b. ulovlig samarbeid med andre
- c. plagiering

...

Det fremgår av forsiden av eksamensoppgaven i [REDACTED]

...

«Dette er en individuell eksamen og det er ikke lov å samarbeide.»

...

Felles klagenemnd påpeker innledningsvis at det er studiestedet som må bevise at de objektive og subjektive vilkårene for fusk er oppfylt.

Felles klagenemnd har kommet frem til at USN ikke har fremlagt tilstrekkelig bevis for at forholdet utgjør et tilfelle av fusk.

Et grunnleggende forvaltningsrettslig prinsipp er at kravene til saksforberedelse og begrunnelse øker jo mer inngripende et vedtak er. I den forbindelse viser Felles klagenemnd til uttalelse fra sensor under klagebehandling hvor det fremgår at det er uklart hvorvidt klageren og medstudenten har samarbeidet før eller under eksamen, jf. epost fra sensor 16.03.2022. Nemnda vurderer at USN ikke har fremlagt bevis for at klageren og medstudenten har samarbeidet under hjemmeeksamen, jf. forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Sørøst-Norge § 8-8 annet ledd.

Nemnda har merket seg at klagenemnda ved USN i klageomgangen har bemerket at «uansett om klageren har samarbeidet med medstudenten før eller ved eksamen, har klageren ikke oppgitt de kildene h[un] har benyttet da h[un] utarbeidet besvarelsen». Videre viser Felles klagenemnd til uttalelse fra sensor hvor det fremgår at det mangler fortløpende kildehenvisning i klagerens besvarelse, jf. epost fra sensor 16.03.2022. Nemnda påpeker at USN ikke har lagt ved dokumentasjon i saken som bekrefter at det foreligger plagiat. Det fremgår heller ikke klart av saksdokumentene hvilke kilder og hvilken tekst som er plagiert fra klagerens besvarelse.

Felles klagenemnd kan ikke basere sine vedtak på konklusjoner fra underinstansen om fusk når dette ikke er begrunnet på en måte som kan etterprøves av nemnda selv. Ut fra den

foreliggende bevissituasjonen, må institusjonen bære risikoen for at saken ikke er tilstrekkelig opplyst for Felles klagenemnd, og tvilen må komme klageren til gode.

Nemnda anser at det ikke er tilstrekkelig bevist at det objektive vilkåret for fusk er oppfylt. Det er følgelig ikke grunnlag for å konkludere med at klageren – objektivt sett – har fusket ved eksamen i emnet [REDACTED], høsten 2021.

Felles klagenemnd opphever etter dette vedtaket fattet av klagenemnda ved USN i sak 22/00300.

Vedtaket er etter ny behandling i samsvar med det Felles klagenemnd kom til i vedtak fattet 15.02.2023, men siden dette vedtaket er ugyldig på grunn av feil sammensetning av nemnda, opphever Felles klagenemnd dette vedtaket og treffer nytt vedtak, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Fredrik Boksasp, Liv Sandvik, Frode Randal og Nils Herman Lien Håre har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

1. Vedtak fattet av Felles klagenemnd 15.02.2023 oppheves.
2. Vedtak fattet av klagenemnda ved USN i sak 22/00300, oppheves.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 08.04.2024. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet i første rettsinstans, herunder også honorar til saksøkers advokat etter offentlig salærsats, jf. uhl. § 4-11 og § 4-8 femte ledd.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.